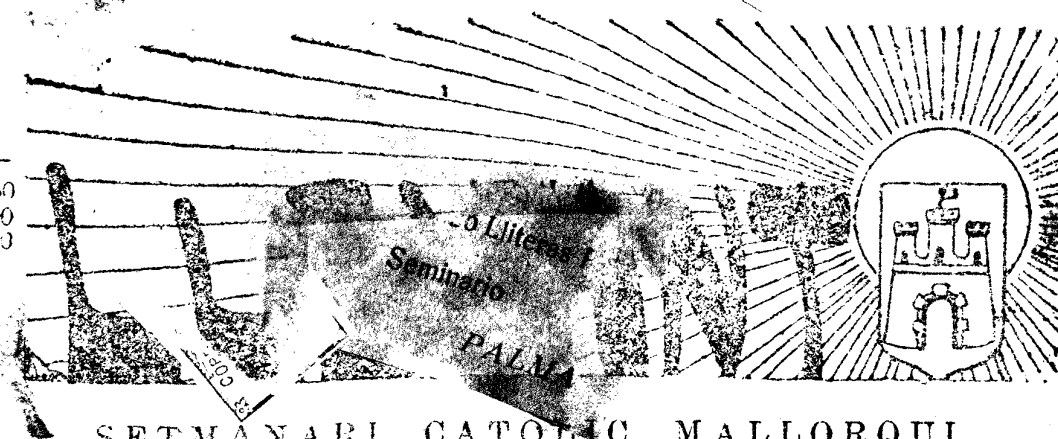

PREUS

Artà Un trimestre	1'50
A fora any	7'00
Al Extranjer id.	10'00

Número solt
0'10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artà 18 Mars de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quare Cantóns, 3

BIBLIOGRAFIA I ACCIÓ APOSTÓLICA DEL VBLE. P. FR. ANTONI LLINÁS DE L'OBSERVANCIA DE MALLORCA

CONFERENCIA DEL P. G. TOUS T. O. R.

(Continuació)

II

Artà la vila encastellada, la d'entranyes maravolloses, fou que breçolà i infantà per Deu i per la Patria el prodigi de l'època el Vble. P. Antoni Llinás. Nasqué el 22 de Janer de l'any 1635 del matrimoni entre Antoni Llinás i Catalina Massanet. La seua vida no'ns ofereix res d'interés fins passat l'any 1670. Rebuda en sa infantesa la criança que li pertocava com a fill de família cristiana, i sentint-se amb vocació religiosa, a la edat de 17 anys, prengué l'hàbit de burell de N. P. en el Convent de Jesús, fora-porta de la ciutat de Mallorca el 19 de Decembre de 1652, i feta la professió l'any després cursà la filosofia i teologia en el Convent de Sant Francesc de la nostra ciutat de Palma, amarant sen be d'aquestes ciències fonamentals por la vida de ver sacerdot i apòstol com fou el Vble. Encara que en els 25 anys ja's donàs a conèixer, i fos, com diu el P. Oliver un predicador ben abrinat i de cap de brot, no obstant era la seua curolla i el desig capdal de la seua vida obtenir una càtedra i per això feu repetides vegades oposi-

cions a n'aquesta Provincia de Mallorca sens però arribar-hi mai.

L'any 1664 el Ministre i el Custodi de la Provincia de Mechoacan que venien de Roma del Capítol General; se trobaven a Espanya replegant religiosos per aquelles missions. El P. Llinás s'inscrigué a la llista dels missioners, amb la condició emperò de que havia de regentar una Càtedra en aquella Provincia. El 15 de Novembre de 1664 obtengué del seu Provincial P. Juan Batista Mestre, lletres testimoniales per poder partir i habitar a las Indies Occidentals. Fet i dit, parti en el mes d'Agost de 1665.

Arribat a Mechoacan, rebé la patent de Lector, ensenyant Arts en el Convent de Queretaro, Altre volta rebé el 28 de Febrer de 1668 nova patent perque llegís teologia en el Convent de Valladolid, d'hont fou elegit Guardià el 4 d'Abril de 1671 continuant sempre en la seua Càtedra

Els biògrafs del nostre Vble, mos ne fan una pintura tenebrosa d'aquesta part de la seua vida Pagat de son ingeni, dels seus càrrecs, de les belles qualidats que poseia, ben prest esclataren amb força les seues passions, qu'el tombaren dins la

vida de relaxassió religiosa. Estant un vespre dins la solitud de sa cel'la, li aparegué la figura descarnada de la mort. Reparà, mogut i estremordit d'aquella visió que sa cara era una seca calavera i l'hàbit amb que anava amortallada de la mateixa roba color de cel qu'usaven els Religiosos de la Santa Provincia de Mallorca. No li digué cap mot la aparició, i aguantant en sa man dreta una candela encesa i en l'altre fent correr a poc-poc la cortina de la cel'la desaparegué del tot. Sía lo que sía d'aquesta aparició que senyalen tots els cronistes, és lo cert que feu efecte dins son cor i desde aquesta data, amb gran dolor i contrició, d'aquell religiós vanidós i mundà en resurgí el religiós perfect i exemplar. Així mateix després de tot això continuà regentant la càtedra en la casa d'estudis de Celaya fins el 25 de Febrer de 1679 en que, haguent-se celebrat Capítol provincial, fou decretada la seua jubilació i elegit el mateix temps Custodi d'aquella Provincia per el pròxim Capítol General de l'Ordre.

Aquest moment senyala una fita capital dins la vida del P. Antoni; lliure ja de la càtedra i frissós de rescabalar el temps perdut i començar una tasca novella, acerada la

Vols sentir, lector estimat, un gemec, un d'aquests gemecs fonsos que molt involuntàriament s'escapen de la boca d'un dels increduls més furiosos racionalistes, d'aquells que pretenen que la raó de l'home és el Deu de l'humanitat, i mira quines paraules li escaparen i que están traduïdes del francès an el castellà:

«El cielo enseña a la tierra a respetar a su Autor todo lo que el globo encierra celebra un Dios creador.»

I en veritat és possible existesqui un homo per ignorant que sia an a qui no li basti mirar el firmament contemplant el camí periòdic d'aquells globos encesos que volten demunt els nostros caps, per convencer se de que existeix una Intel·ligència soberrana que dirigeix tan grandios moviment?

“La existencia de Dios. (diu un altre autor) escrita en letras purpurinas sobre las alas de la mariposa, titila con caracteres de fuego sobre la bóveda del firmamento.”

No és ver que tots aquests astres que contemplam, tan variats pel seu tamany i claredat, per la seva situació i trajectòria, pareixen a primera vista formar amb lo seu moviment regular i mútua dependència com s'engranatge d'una màquina colossal? I aquesta màquina i aquest moviment és el qui arrancà un altre gemec an el més endiablut apóstol del dimoni en el sigle XVIII, Voltaire: “L'Univers me té suspés, i jo no puc concebre l'existència d'aquest gran rellotge sense que existesqui el rellotger.”

Que dirien an aquesta confessió espontània, clara, ingenua, els increduls dels nostros dies; els qui maliciosament blasfemen de Deu i les seves obres? Que contestarien aquests qui publicament dins el teatre de la nostra vila i tot s'han atrevits a blasfe-

mar publicament de les obres de Deu, com son els sagraments, diguent que és necessari fer desaparèixer els capellans, que és reproblable el batisme, és dir “aquesta pitxerada d'aigo freda demunt el cap dels infantons?”

Nega a Deu el qui nega les seves obres, així heu digué Jesucrist: «Qui vos desprecia, a mi 'm desprecia» No basta negar, ateus de mala casta, es necessari provar.

Perqué s'ha de desterrar an els sacerdots? Perqué s'han d'abolir els sagraments? ¡Ah! si mirasseu aquest orde maravelles que reina dins l'univers regoneixerieu al menos com aquell gran blasfem Voltaire, un primer Motor que imprimeix moviment, regoneixerieu l'existència d'un Deu creador de totes les coses, d'un Jesucrist Redentor i les seves institucions com son els Sagraments, i entre ells el de l'Orde i Batisme que tant despectivament tractau, sense que persones de cara i ulls que vos escoltaven, aixecassen la més petita protesta jaixó si que fa llástima!

Crespí.

El silenci de St. Josep

En ple mes de març la vara seca de Sant Josep treu gaia florida. una florida quieta i dolça com de Santa Quaresma, el temps més josefí de l'any. El reculliment purificador, l'humilitat adoradora, la mortificació pacificant, l'austeritat senzilla i el silenci ritual dels dies penitents prenen una transfiguració amable i de convit celestial en l'esguart seré del Sant Patriarca.

Ernest Hello, diu, que Sant Josep és el Sant del silenci. Silenci en sa vida primera, silenci en la seva alta destinació divina putativa paterna, silenci en a seva actuació messiànica, silenci sempre i que l'Evangelí epiloga amb

un mot lapidari de «Josep varó just» com si l'Esperit Sant volgués que la major lloança al geni i l'almósfera del pare putafu de Jesús fos el silenci. Silenci suprem engendrat en el repós de la contemplació més pura, de la possessió divina més confiada i del goig de la veritat que era el respir amplísim del seu cor i el seu pa de cada dia.

De dos Joseps fan recordança especial les Sagrades Lletres, tots dos somniosos i llençats en la tenebra opaca del misteri. Josep fill de Jacob, el Patriarca bíblic, ovirá el sol i la lluna retent-li homenatge. Josep, espós virginal de Maria, ovirá el sol diví de Jesús i l'emmanava. Qui mesurarà l'abisme anterior de l'home, qui vegé amb els ulls de la carn el verb de Deu i es familiaritzá amb els Misteris sacratíssims de la Redempció.

En la quietesa ombrívola del seu taller de Nazaret desfilarien pels ulls de la seva ànima pacífica la foscor tota dels sigles passats amb les figures esfumades dels vells patriarques: Abraham, Isaac, Jacob i Moisés, totes les persones i totes les coses figuratives de la realitat present i sa humilesa muntaria al cim al ovirador de sa grandesa immensurable per a devallar tot seguit a l'abim pregon d'un silenci suprem.

El món mostrat sorollós i febrósenc li caldria pendre molt del Sant Patriarca: li caldria primer que tot saber callar. Els homes d'avui son perduts per la vana paraula i les cobejances torbolentes sens parar ment que el regne de Deu es a dins nostre en la quietesa de l'esperit humil i creient. Avui més que mai la quietut i silenci aclaparen adelerats com vivim pels viratges i cabòries de la terra, menjotejant les engrunes que trobam pel camí del món. I amb el silenci retornarien a la llar abandonada les virtuts totes sortoses del cristianisme: l'esperit de religió i de treball que departiren d'ençà de temps i no retornen. Que el reflorí anyal de la vara seca de Sant Josep faci el miracle. Preguem-li avui lector amic.

Aquest periòdic está subjecte a censura esglesíastica.

DE LA COMARCA

De Capdepera

Fa relativament pocs anys que Calarajada no era més que una plaça bona de refugi, per algunes barques que posseïen diferents mariners; les cases edificades, molt poques; i vida casi porem dir, que no n'hi havia gens.

De poc temps an aquesta part ha tengut una crescuda grosíssima i important, tant, en famílies qu'es viven de la pesca, com en senyors que hi passen tot l'estiu.

Enguany els trats que s'han venuts son estats molts i les cases que s'han edificades son bastantes i hermoses. Dins poc temps la ribera, no duptam, estarà coberta d'elles si hem de judicar per les compres que continuament s'estant fent.

L'experiencia ha anat demostrant a n'els estiuetjants i persones no molt robustes en salut que aquesta Cala reuneix moltíssimes de condicions.

Totes les cases arrendadisses están ja tant demanades que difícilment en trobarán els qui no s'han despabilats en aquestes hores.

En el número qui vendrà, si Deu ho vol, hi posarem les notes històriques que hem pogut encontrá referent a n'aquesta hermosa i saludable Cala.

—L'Ajuntament, amb molt d'acert, vol dur a la pràctica el projecte de engrandir el cementeri d'aquest poble de Capdepera. Son bastantes les famílies que, desde temps, desitjaven posseir, en aquest lloch sant, una tomba per poder-hi depositar les despulles de la vida i aixís dormir el llarc somni de la mort amb els seus antepassats. però com tot el voltant i sitis a propòsit estaven ocupats ja p'els panteons d'altres famílies, resultava el dit inconvenient per falta de lloc. Amb aquest aixamplament quedarà resolta aquesta dificultat.

Se li donará extensió en la part de davant.

—Día 9 de aquest més sufrirem la sigüent desgracia. L'amo'n Lluís (a) Catayol el matí s'en va anar a segar carritx a les montanyes de Sa Tefona. El vespre se feu bastant tart i no havia

comparagut. La seua dona tement ja no li hagués succeït alguna desgracia va anar a comar-ho a n'els seus dos fiys; i aquests dos amb tres homos més resolgueren anar-lo a cercar, i eren les deu i encara no l'havien trobat; Daixaren altre vegada a Capdepera per reunir-se amb un grupo un poc més numèros; i essent una cuarentena es dirigiren altre vegada a la dita montanya; a devers les dues l'encontraren mig ajegut, mort, amb sa cara demunt ses mans que al mateix temps s'apoiaven demunt el carritx segat. Es feren les diligencies que son del cas, avisant al metge i autoritat judicial, la qual manar que el cadáver es conduís al cementeri, després de cumplir les formalitats de llei. Se li ha practicada l'autopsia i els metges certificaren que la mort havia estat produïda per un atac cardíac. Al cel sia ell i tots els morts. Rèbiga la seua família i en especial, els seus fiys i la seua esposa madona Antonina (a) Fena, el nostro més sentit condol,

Corresponsal

Capdepera-14-3-22

De Son Servera

Per donar una funció teatral en el local-cine de D. Miquel Vives vengué diumenge passat la Companyia Vaquer-Beneyto d'Artá.

La noticia de la venguda dels artistes artanencs se divulgá ràpidament per dins el nostro poble; tant es així que dins el café del mateix amo hei hagué diumenge una grandiosa aglomeració de gent que, ávida de presenciar la representació de les obres anunciades, comprava les poques localitats que quedaven buides.

Segons noticias de bon origen representaren molt be totes i cada una de les obres, sortint el públic molt satisfet.

—Els conradors comensen a estar ja un poc impacients a causa de la falta d'aigo que se nota a n'els sembrats. Deu fassa, si convé que caiguen prest

demunt els nostros camps les aigos que necesiten per haver-hi una bona cullita.

—Anit passada a la senyorial casa de D. Anoni Servera tingué lloc gran concert musical El notable i conegut music D. Juan Ferrer de Manacor va interpretar molt be algunas hermoses i complicades pessas musicals juntament amb l'alud. D. Antoni Servera.

La distinguida concurrencia qu'hei havia alabá grandement als dos famosos musics pel seu acert en l'execució de les belles composicions amb e-que la delítá.

Un congregant serverí

Son Servera 15 de Mars 1922.

Jubilació Forsosa

La setmana passada va cumplir l'edat de setanta anys la digníssima mestra nacional d'aquesta vila D.ª Juana M.ª Salas i a pesar de gosar d'una salut i robustesa a tota prova i casi se pot dir *una joventut de cos* qu'admira, la llei inexorable que passa justa, arrasadora per tot arreu, l'ha obligada a la jubilació.

L'actuació de la mestra Salas és estada una de les més llargues, actives, fruitoses i meritories. Ha exercit més de «cinquanta anys» el càrreg oficial.

Fou primer mestra de Campos aont residí 17 anys, passá després a Artá i fora d'alguns que per tenir dret a l'ascens se vegé obligada a passar a Manacor, tots els demés les ha fets a Artá.

Durant el seu llarg exercici sempre ha tengut un excés de nines; doble sempre de les que permetia la capacitat dels locals que se li senyalaven i un excés per una persona sola ja que es arribat molts de pics a contar una matrícula c'un centenar. Amb aixó, i per poder atendre be al n.º d'alumnes que li compareixien se passá amb ella la seua germana D.ª Margalida, mestra superior que havia guanyada plassa per oposicions i li ha fet sempre d'auxiliar, sense percebre mai un céntim de retri-

La rondaya del dissapte

SES GERMANASTRES

Aixó era i no era
bon brou fassa la cadenera.

Una vegada hei havia una dona que tenia una fia i una fiastra. An aquella l'estimava molt, molt, i an aquesta la tenia ben avorrida, i per aixó sempre li encarregava ses feines pitjors de la casa. De bon dematinet la feia agranar, i després anar a pasturar es bestiar i en tenir lleguda escurar es plats i fregar sa cuina. Ella emperó tot heu prenia amb paciència, i sempre estava alegre. En canvi s'altra, maldament en tot lo sant día no fes res, sempre estava de mal humor.

Un día sa mare va fer matar un caó perque tenia cunvidats i va fer anar sa fiastra a rentar es budells an es torrent i li va dir:

—Mira, ves alerta que nó t' en caiga cap perque sino-la pagarás cara.

Aquella atloteta s'en va a sa vorera des torrent que passava ben ple i se posá a rentar es budells, reata que rentarás: però per molt que s'hi va esmirar li caigué un tros de budell i s'aigo el s'en dugué cap avall i no'l pogué agafar per be que malavetjá.

Ja poreu contar quin enuig tengué i així es que segui cap avall, vora, vora es torrent cerçant es budell fins que trobá un pagés que llaurava i li digué:

—Pageset bon pageset. Deu vos dó bona llaurada. Haurieu vist un budellet budellant que s'en anava cap avall?

Es pagés li contestá: Jo no, però seguix més avall i tal volta, aquell veyet sabrá dir-t'ho.

Segueix avall, fins a trobar aquell veyeti li digué: Veyet, oh bon veyet. Deu vos dó bona veyesa; Haurieu vist passar

un budellet budellant que s'en anava cap avall?

Es veyet li respongué: Jo no, però segueix més avall i per ventura aquella veyeta t'ho sabrá dir.

Aquella atloteta segui cap avall fins a trobar sa veyeta i li va dir: Veyeta, bona veyeta; haurieu vist passar un budellet budellant que s'en anava cap avall?

Sa veyeta li digué: Jo no, però no ploris; entra i te donaré una cosa

S'atloteta entrá dins sa caseta de sa veyeta i aquesta li va mostrar un caramall de juguetes que tenia totes d'or i plata i li va dir que triás. Aquella atloteta va triar un fus de fusta que hi tenia i va dir: Amb aixó ja estic satisfeta.

Llavonces aquella veyeta, li digué: Vesten cap a cateva, i pes camí sentirás un ase qui bramarà, però no alsis cap; més avall sentirás tocar una campaneta i llavonces aixe ca'l.

Aquella atloteta ja es partida cap amunt i quant va esser ben lluny sent un ase qui brama, però ella, ben alerta a aixecar el cap i passá envant; des cap d'una estona, sent tocar una campaneta, alsa es cap i sas li caigué un estel d'or demunt es front, que lluia, lluia, i vessava claredat.

Quant va arribar a cassena amb aquell estel tant lluent, sa mare i sa germanastra tot era preguntar-li d'aont l'havia tret, i aquella atloteta els no va explicar tot.

Ja hu crec que sa germanastra tota envejosa també hi volgué anar. Sa mare fa matar un altre mé i li dona es budells perque s'en vaja a fer-los nets an es torrent i mentres les rentava va fer a posta de que li caigués un tros de budell que sen aná aigo avall. Ella segueix, vora vora torrent i quant troba es pagés que llaura-

va li digné mal humorada:

—Pagesot, mal pagesot, Deu vos dó mala llaurada; ghaurieu vist passar un budellet, budellant que s'en anava cap avall?

Peró es pagés li contestá: Jo no, tal volta aquell veyet d'allá baix t'ho diria.

Segueix cap avall i quant trobá es veyet li digné:

—Veyot, mal veyot, Deu vos dó mala veyesa; ghaurieu vist passar un budellet budellant que s'en anava cap avall?

—Jo no, respongué el veyet per ventura aquella veyeta t'ho sabra dir.

Segueix més avall, troba sa veyeta i li diu:—Veyota, mala veyota, Deu vos dó mala ventura; ghaurieu vist passar un budellet budellant que s'en anava cap avall?

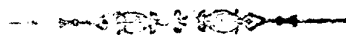
La veyeta li contestá: Jo no, però entra que't vuy donar una cosa.—Entren dins cassena i tot d'una li treu es caixó de ses juguetes d'or i plata.

Aquella atloteta, just que les ven, comensa a replegarne i replega que te replega, no tenia prou temps per dur-les en totes i quant estigué llesta, sa veyeta li va dir.

—Vest'en cap a cateva i pes camí sentirás tocá una campaneta, però no alsis es cap; però més avall sentirás bramar un ase i llavonces alsa'l tot d'una.

Aquella atloteta s'en va i just que va esser un tros lluny sent tocar una campaneta però ella ben alerta a alsar es cap i passá de llarg.

Des cap d'una estona que caminava sent bramar un ase i ja hu crec que l'alsá tot d'una però en lloc d'un estel li cau una pota d'ase demunt es front i per be que fregá i estirá no pogué llevar-la-se i encara li deu dur, si no li ha caiguda.

TIPOGRAFIA CATÓLICA**DE****A. FERRER GINART**

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÁFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials

Ademés en ella se poden demanar

ARTICLES DE PAPELERIA, TINTES OBJECTES D'ESCRIPTORI I LLIBRES DE TOTA CASTA.

Especialitat en llibres i article escolars.

EN PREUS, COMPETEIX AMB LES MILLORS CASES DE FORA.

Carrer dels Quatre Cantons - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES
DE
BARTOLOMÉ FLAQUER
(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadépera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLAZA DEL MAR CHANDO.

GRANDES ALMACENES
San Joé

DE
Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE
detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias
TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR
y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTÀ

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut
SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

a posada una nova Agència entre Artà i Palma

Sereix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des
Centre Farmacèutic.
Artà-Figueral 43

¡Artanencs, escoltau!

Si's paraigo está espenyat
i el voleu fe arretglá
n'Andreu Ranxé el dobará
be, barato i aviat.
En lo que també es trempat
es en temes de llauné
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i màquines de quinqué.

CARRER RECTA--ARTÀ

Ensaimades i panets

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria
TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTÀ

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier
estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTÀ

DISPONIBLE